| | | |
|---|---|---|
| Aan | : | Raden |
| Vergadering | : | Januari 2024 |
| Agendapunt | : | |
| Van | : | Regio Rivierenland, Dagelijks Bestuur |
| Onderwerp | : | GR Regio Riviereland, omzetten van een gemengde regeling naar een collegeregeling |

**Inleiding**
In het regionale proces rondom de implementatie van de wetswijziging van de Wgr wordt de gemeenschappelijke regeling (verder: GR) van Regio Rivierenland aangepast. Tegelijkertijd wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele andere punten in deze GR aan te passen, zodat de regeling weer helemaal up-to-date is.
Eén van de voorgestelde wijzigingen springt eruit en vraagt om uw speciale aandacht. Het betreft de vraag of deze GR kan worden omgevormd tot een collegeregeling, waar het tot nu toe een gemengde regeling was. In dit memo wordt hierop nader ingegaan.

**Achtergrond en historie.**
Vanaf de oprichting, begin jaren tachtig, was Regio Rivierenland (voorheen het Interbestuurlijk Orgaan Rivierenland) een brede samenwerking met diverse taken waar alle gemeentelijke bestuursorganen bij betrokken waren. Taken zoals brandweertaken, de GGD, de afvalinzameling plus de afvalstoffenheffing. Hiervoor was de participatie van raden en zelfs van burgemeesters als bestuursorgaan een vereiste om op deze onderwerpen te kunnen samenwerken. Er zijn de afgelopen jaren diverse landelijke ontwikkelingen geweest die hier verandering in hebben gebracht. Er kwamen wettelijke regels voor verplichte regionale samenwerking binnen vastomlijnde organisaties, zoals de Veiligheidsregio's, de GGD's en de omgevingsdiensten. Als gevolg hiervan heeft RR meerdere reorganisaties doorgevoerd waarbij deze taken elders werden belegd. Op andere taakvelden, zoals de afvalinzameling, hebben de gemeenten zelf ook nieuwe keuzes gemaakt. Zo is Avri sinds 2016 een zelfstandige GR, waar dit voorheen een dienst van RR was.

**Deelname raden als bestuursorgaan niet langer nodig**
Door alle taakverschuivingen naar nieuwe GR'en en de reorganisaties van de afgelopen jaren zijn er geen raadsbevoegdheden meer aan de orde in Regio Rivierenland. De laatste echte raadsbevoegdheid was het heffen van rechten (afvalstoffen), maar dat is nu een taak van het Avri-bestuur. Voor het verstrekken van subsidies (RIF en RSF) hebben de raden in 2017 hun bevoegdheid om subsidieverordeningen vast te stellen doorgegeven aan het AB van de Regio. Intussen is gebleken dat die bevoegdheid ook zonder meer toekomt aan een openbaar lichaam. En dat de mogelijkheid om subsidies te kunnen verstrekken (waarvan sinds 2017 gebruik wordt gemaakt) en gezamenlijk in te kopen (via het Inkoopbureau, maar ook voor Versis), volgen uit specifieke wetten zoals de Awb en de Aanbestedingswet. Dit vraagt niet om raadsdeelname. Daarmee is de laatste link met raadsbevoegdheden weggevallen. Er is dus geen juridisch argument meer voor de raden om deelnemend bestuursorgaan te blijven.

**Nieuwe opzet GR na actualisatie**
Indien wordt ingestemd met de gewijzigde GR voor Regio Rivierenland, ontstaat een nieuwe, moderne versie die goed aansluit bij de wensen rondom de lokale samenwerking. De Regio voert regionale samenwerkingstaken uit voor alle betrokken gemeenten waarvoor bij aanvang een startnotitie met kaders wordt opgesteld welke eerst voor besluitvorming aan de raden wordt voorgelegd. Daarnaast heeft de Regio uitvoerende taken die voor enkele of alle gemeenten worden gedaan waarvoor de colleges en het DB van de Regio dienstverleningsovereenkomsten sluiten.

**Raden juist meer grip door nieuwe opzet**
De gewijzigde Wgr biedt een verbeterd en effectief instrumentarium om de kaderstellende en controlerende rol van de raden op gemeenschappelijke regelingen te versterken. Vooraf bepaalt de raad de koers en stelt kaders voor de regionale samenwerkingstaken. Tijdens de uitvoeringsfase is er inbreng via de zienswijze procedure en achteraf vervult de raad zijn controlerende rol en legt het eigen bestuurslid verantwoording af. De colleges zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van wetten en de concrete taken binnen de gestelde kaders. Het bestuur van het samenwerkingsverband wordt bemand door collegeleden, en zij worden ter verantwoording geroepen door de raden van hun achterban. De raden komen hierdoor beter in positie dan wanneer zij zelf deelnemer zijn. Als raden deelnemer zijn, is er sprake van een dubbele rol (enerzijds als deelnemer (en daarmee verantwoordelijk als eigenaar) en anderzijds als controleur van het college).

Het komt zogezegd de *rolzuiverheid* ten goede als raden aan de voorkant kaders kunnen stellen en achteraf om verantwoording vragen om daarmee te controleren wat er is gebeurd. Dit sluit bovendien goed aan op de *dualisering* die sinds 2015 slechts beperkt is doorgevoerd in de Wgr. Bij Regio Rivierenland is de implementatie daarvan nog niet doorgevoerd. De meeste GR'en in ons gebied zijn inmiddels collegeregelingen, waarbij duidelijk is dat het bestuur wordt ingevuld door collegeleden. Bij een gemengde regeling kunnen er nl. ook raadsleden in het bestuur benoemd worden. Dat gebeurt overigens in de praktijk van Regio Rivierenland al jaren niet meer.
Regio Rivierenland kan vanaf 1 juli 2024 verdergaan als collegeregeling en dezelfde dossiers blijven uitvoeren als voor de wijziging en met meer grip vanuit de raden dan voorheen het geval was door een uitgebreider en effectiever instrumentarium.